

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy o lasach oraz ustawy o ochronie przyrody

Art. 1. W ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435, z późn. zm.¹⁾) po art. 39 dodaje się art. 39a w brzmieniu:

„Art. 39a. 1. Nadleśniczy może za zgodą dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych obciążyć, za wynagrodzeniem, nieruchomości pozostające w zarządzie Lasów Państwowych służebnością drogową lub służebnością przesyłu, z uwzględnieniem zasad gospodarki leśnej.

2. Wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu ustala się w wysokości odpowiadającej wartości podatków i opłat ponoszonych przez Lasy Państwowe od części nieruchomości, z której korzystanie jest ograniczone w związku z obciążeniem tą służebnością.

3. Przedsiębiorca, na rzecz którego ustanowiono służebność przesyłu, jest obowiązany do usuwania drzew, krzewów lub gałęzi zagrażających funkcjonowaniu urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 Kodeksu cywilnego.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 83:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Usunięcie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości może nastąpić, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a, po uzyskaniu zezwolenia wydanego przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta na wniosek:

1) posiadacza nieruchomości – za zgodą właściciela tej nieruchomości;

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 157, poz. 1315, Nr 167, poz. 1399 i Nr 175, poz. 1460 i 1462, z 2006 r. Nr 227, poz. 1658 i Nr 245, poz. 1775, z 2007 r. Nr 59, poz. 405, Nr 64, poz. 427 i Nr 181, poz. 1286, z 2008 r. Nr 163, poz. 1011 i Nr 199, poz. 1227, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42, poz. 340, Nr 69, poz. 595, Nr 92, poz. 753 i Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 96, poz. 620 i Nr 143, poz. 963.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 i Nr 215, poz. 1664 oraz z 2010 r. Nr 76, poz. 489 i Nr 119, poz. 804.

2) właściciela urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 Kodeksu cywilnego – jeżeli drzewa lub krzewy zagrażają funkcjonowaniu tych urządzeń.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Zgoda właściciela nieruchomości, o której mowa w ust. 1 pkt 1, nie jest wymagana, w przypadku wniosku złożonego przez użytkownika wieczystego nieruchomości.”,

c) w ust. 4 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) imię, nazwisko i adres albo nazwę i siedzibę posiadacza i właściciela nieruchomości albo właściciela urządzeń, o którym mowa w ust. 1 pkt 2;

2) tytuł prawny władania nieruchomością – wymóg ten nie dotyczy wniosku właściciela urządzeń, o którym mowa w ust. 1 pkt 2;”,

d) dodaje się ust. 7-9 w brzmieniu:

„7. Usunięcie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości, na wniosek właściciela urządzeń, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, następuje za odszkodowaniem na rzecz właściciela nieruchomości, a w przypadku gdy na nieruchomości jest ustanowione prawo użytkowania wieczystego – na rzecz użytkownika wieczystego nieruchomości. Odszkodowanie przysługuje od właściciela urządzeń.

8. Ustalenie wysokości odszkodowania za drzewa i krzewy oraz za ich usunięcie następuje w drodze umowy stron.

9. W przypadku gdy strony nie zawrą umowy w terminie 30 dni od dnia usunięcia drzew lub krzewów, odszkodowanie ustala organ, który wydał zezwolenie na ich usunięcie, stosując odpowiednio przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651, Nr 106, poz. 675 i Nr 143, poz. 963), dotyczące odszkodowania za wywłaszczenie nieruchomości.”;

2) w art. 86 w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) które zagrażają bezpieczeństwu ludzi lub mienia w istniejących obiektach budowlanych lub funkcjonowaniu urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 Kodeksu cywilnego.”.

Art. 3. Do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, a niezakończonych decyzją ostateczną stosuje się przepisy tej ustawy.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Potrzeba zmian w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach oraz w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody podyktowana jest nasilającymi się w ostatnim czasie awariami sieci elektroenergetycznych spowodowanymi przewracającymi się na przedmiotowe sieci drzewami lub krzewami. Brak dostaw energii elektrycznej jak również i innych mediów niesie natomiast szereg negatywnych skutków, które mogą stanowić zagrożenie dla funkcjonowania nie tylko poszczególnych miejscowości, czy regionów ale także dla całego państwa.

W związku z powyższym z punktu widzenia bezpieczeństwa oraz prawidłowego funkcjonowaniu Państwa niezbędne jest stworzenie dla przedsiębiorców będących właścicielami urządzeń, o których mowa w art. 49 Kodeksu cywilnego, podstaw prawnych umożliwiających im prawidłowe korzystanie z tych urządzeń.

Do problemów, napotykanych w trakcie działalności prowadzonej przez przedmiotowe przedsiębiorstwa należy zaliczyć brak jednoznacznego rozstrzygnięcia w obowiązującej ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach co do możliwości ustanawiania przez PGL Lasy Państwowe służebności przesyłu oraz służebności drogowej na rzecz przedsiębiorców zajmujących się przesyłem ww. mediów oraz usunięcie na podstawie obecnej ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody drzew lub krzewów z terenu nieruchomości przez właściciela takich urządzeń, nie będącego jednocześnie posiadaczem nieruchomości, na których znajdują się urządzenia.

Wobec powyższego, w celu wyeliminowania ww. problemów został przygotowany projekt ustawy o zmianie ustawy o lasach oraz ustawy o ochronie przyrody.

W przedmiotowym projekcie ustawy proponuje się wprowadzenie zmiany w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach polegającej na wskazaniu możliwości ustanawiania służebności przesyłu oraz służebności drogowej przez PGL Lasy Państwowe, w szczególności na rzecz właścicieli urządzeń, o których mowa w art. 49 Kodeksu cywilnego. Rozwiązanie to znacząco wpłynie na poprawę relacji PGL Lasy Państwowe z przedsiębiorcami będącymi właścicielami tych urządzeń. Dzięki temu ww. przedsiębiorcy po ustanowieniu służebności przesyłu lub służebności drogowej uzyskają stały dostęp do swoich urządzeń, co umożliwi im przeprowadzenie prac eksploatacyjnych, modernizacyjnych, a także sprawniejsze usuwanie awarii.

Projektowana ustawa przewiduje również, że podmiotem, decydującym w imieniu Skarbu Państwa o ustanowieniu służebności drogowej lub służebności przesyłu będzie właściwy miejscowo nadleśniczy, podejmujący decyzję za zgodą dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych.

Projektowany akt prawny wprowadza także wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu, które stanowić będzie równowartość podatków i opłat ponoszonych przez PGL Lasy Państwowe za grunty wyłączane z produkcji leśnej, z uwagi na posadowienie na nich urządzeń należących do ww. przedsiębiorcy. Należy również podkreślić, iż projektowana regulacja nie przewiduje ustalania wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności drogowej, którego wysokość będzie ustalana na ogólnych zasadach przewidzianych w Kodeksie cywilnym.

Ponadto w celu przeciwdziałania zagrożeniom stwarzanym przez drzewa lub krzewy dla funkcjonowania urządzeń, o których mowa w art. 49 Kodeksu cywilnego, proponuje się stworzenie w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody podstaw prawnych umożliwiających ich właścicielom, w tym nieposiadającym tytułu prawnego do nieruchomości, na której znajdują się urządzenia do wystąpienia z wnioskiem o usunięcie znajdujących się na niej drzew lub krzewów. Usunięcie drzew lub krzewów następowałoby w takim przypadku bez zgody właściciela nieruchomości. Proponowane rozwiązanie ogranicza uprawnienia właściciela takiej nieruchomości, ale jednocześnie służy ochronie wskazanego w art. 31 ust. 3 Konstytucji interesu publicznego obejmującego, m. in.: bezpieczeństwo państwa, porządek publiczny czy zdrowie publiczne. Jak wskazano powyżej uszkodzenie przez drzewa lub krzewy urządzeń, o których mowa w art. 49 Kodeksu cywilnego, może spowodować długotrwały brak dostawy energii elektrycznej, gazu lub wody. Stwarza to tym samym zagrożenie dla prawidłowego działania instytucji powołanych do ochrony zdrowia lub życia ludzi (np. szpitali i służb zapewniających bezpieczeństwo publiczne), sytuacji gospodarczej kraju oraz codziennego funkcjonowania ludności. Zapewnienie bezpieczeństwa dostaw omawianych mediów należy więc uznać za priorytetowe zadanie państwa, którego realizacji ma służyć projektowana regulacja. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że zgodnie z art. 5 Konstytucji Rzeczpospolita Polska jest obowiązana do zapewnienia bezpieczeństwa swoim obywatelom. Proponowana regulacja pozostaje również w zgodzie z art. 5 Kodeksu cywilnego stanowiącym, że nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny z zasadami współżycia społecznego. Energię elektryczną, gaz czy wodę należy bowiem uznać za dobro społeczne, do którego wszyscy obywatele powinni mieć zapewniony stały dostęp.

Zmiany zaproponowane w art. 83 ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 28 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody rozszerzają zawartość wniosku o usunięcie drzew lub krzewów składanego przez właściciela urządzeń, o których mowa w art. 49 Kodeksu cywilnego. Wniosek taki będzie zawierał, jego imię, nazwisko i adres albo nazwę i siedzibę. Wprowadzenie tej regulacji jest konsekwencją zmiany art. 83 ust. 1 pkt 2, który przewiduje, że z wnioskiem o usunięcia drzew lub krzewów ma możliwość wystąpić również właściciel ww. urządzeń, bez zgody właściciela nieruchomości. Rozwiązanie to w znaczny sposób uprości i przyspieszy procedurę uzyskania zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów. Ponadto przedmiotowa regulacja wskazuje, że właściciel ww. urządzeń będzie zwolniony z obowiązku wykazania, przy składaniu wniosku o usunięcie drzew lub krzewów, tytułu prawnego do władania nieruchomością.

Projektowana regulacja wprowadza również przepis, który przewiduje, że za usunięcie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości, na której znajdują się urządzenia, o których mowa w art. 49 Kodeksu cywilnego, właścicielowi przysługiwać będzie obligatoryjnie odszkodowanie, zarówno za wycięte drzewa lub krzewy jak i za samo przeprowadzenie ich wycinki. W projektowanej ustawie proponuje się wprowadzenie odszkodowania jako jedynej formy rekompensaty za wyrządzoną szkodę. Nie planuje się natomiast wprowadzenia kompensat przyrodniczych. Obecnie bardzo często zdarza się, że za wycięte drzewa lub krzewy oraz związane z tym szkody właściciele nieruchomości nie otrzymują żadnego odszkodowania. Dlatego rozwiązanie, które wprowadza niniejsza ustawa jest dla właścicieli

nieruchomości szczególnie istotne, ponieważ daje im formalną podstawę ubiegania się o odszkodowanie.

Projektowana ustawa określa również sposób ustalania takiego odszkodowania. Przewiduje ona, że odszkodowanie będzie ustalane w drodze umowy pomiędzy właścicielem urządzeń, a właścicielem nieruchomości, na której zostały takie urządzenia zlokalizowane. Projektowana regulacja określa również (w art. 83 ust. 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r.), że w przypadku gdy strony nie zawrą umowy ustalającej wysokość odszkodowania w terminie 30 dni od dnia usunięcia drzew lub krzewów, odszkodowanie ustala organ, który wydał zezwolenie na ich usunięcie, stosując odpowiednio przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, dotyczące odszkodowania za wywłaszczenie nieruchomości.

Projektowana ustawa zmienia też art. 86 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Zmiany te mają na celu nie pobierania opłat za usunięcie drzew lub krzewów w sytuacji gdy ich usunięcie jest konieczne dla utrzymania bezpiecznej pracy urządzeń, o których mowa art. 49 Kodeksu cywilnego.

Projektowana regulacja przewiduje również, że do spraw wszczętych i nie zakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się tę ustawę.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Przedmiotowy akt prawny nie podlega notyfikacji w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie jest objęty regulacjami prawa UE.

Przedmiotowy projekt został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.). W wyniku tego wpłynęło jedno zgłoszenie zainteresowania pracami nad przedmiotowym projektem, które stanowi załącznik do uzasadnienia.

Ocena Skutków Regulacji

1. Konsultacje

Projekt ustawy został skonsultowany z:

1. KK NSZZ „Solidarność”,
2. Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych,
3. Forum Związków Zawodowych,
4. Konfederacją Pracodawców Polskich,
5. Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych Lewiatan,
6. Związkiem Rzemiosła Polskiego,
7. Business Center Club – Związek Pracodawców,
8. Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego,
9. Urzędem Regulacji Energetyki,
10. Polskim Towarzystwem Przesyłu i Rozdziału Energii Elektrycznej (PTPiREE),
11. PSE Operator S.A.

W trakcie konsultacji PTPiREE zgłosiło uwagi do przedmiotowego projektu, dotyczące wysokości płaconych przez przedsiębiorstwa energetyczne odszkodowań za usunięcie drzew lub krzewów i ustanowienia służebności przesyłu oraz zakresu użytkowania przedmiotowej służebności. Uwagi te nie zostały jednak uwzględnione, z uwagi na fakt, iż nie negowały one konieczności wypłacania przez właściciela urządzeń odszkodowań za usunięte drzewa lub krzewy oraz wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu. Ponadto projekt został skierowany do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego (KWiRST). W wyniku uwag KWiRST w uzasadnieniu do projektu ustawy uszczegółowiono zapisy dotyczące sposobu wyliczania odszkodowania za usunięcie drzew krzewów oraz omówiono dlaczego nie wprowadza się do ustawy przepisów stanowiących o konieczności przeprowadzania przez właścicieli urządzeń, o których mowa w art. 49 Kodeksu cywilnego, kompensacji przyrodniczych.

2. Podmioty, na które oddziałuje przedmiotowa regulacja

Przedmiotowa regulacja będzie oddziaływała na przedsiębiorstwa będące właścicielami urządzeń, o których mowa w art. 49 Kodeksu cywilnego, PGL Lasy Państwowe, organy administracji publicznej wydające zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów oraz na właścicieli, posiadaczy i użytkowników wieczystych nieruchomości, na których znajdują się wskazane wyżej urządzenia.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Projektowana regulacja nie będzie miała negatywnego wpływu na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego. Przeciwnie w wyniku wprowadzenia projektowanej ustawy może nastąpić wzrost wpływów

z tytułu podatków lokalnych do budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz do budżetu państwa.

Projektowane przepisy będą miały wpływ na zwiększenie przychodów budżetu państwa z tytułu podatku VAT. Do takiej sytuacji prowadzić będzie fakt, że projektowana ustawa przewiduje wprowadzenie służebności przesyłu lub służebności drogowej za wynagrodzeniem. Konieczność wypłaty wynagrodzenia, choć ustawowo ograniczonego do równowartości publicznych należności ponoszonych przez Lasy Państwowe, spowoduje wzrost kosztów funkcjonowania właścicieli przedmiotowych urządzeń, w szczególności przedsiębiorstw energetycznych.

4. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Projektowana regulacja w szczególności ułatwi wykonywanie ustawowych obowiązków nałożonych na operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych w zakresie utrzymania w należyтым stanie sieci elektroenergetycznych.

Jednocześnie projektowana regulacja będzie miała wpływ na finanse tych przedsiębiorstw, związane z koniecznością ponoszenia opłat za ustanowienie służebności drogowej oraz służebności przesyłu.

W projektowanej ustawie przewidziano, że w odniesieniu do właścicieli urządzeń wymienionych w art. 49 Kodeksu cywilnego wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu, odpowiadać będzie wysokości podatków i opłat ponoszonych przez Lasy Państwowe od części nieruchomości, z której korzystanie jest ograniczone w związku z obciążeniem jej tą służebnością.

Obecnie w praktyce poważny problem stanowi kwestia kwalifikacji gruntu na potrzeby związane z wymiarem podatku. Posadowienie linii elektroenergetycznych na terenach lasów nie oznacza bynajmniej, że w każdym przypadku dochodzi do wyłączenia gruntów leżących pod tymi liniami z gospodarki leśnej.

Należy zaznaczyć, że w lasach, na których znajdują się linie elektroenergetyczne w dalszym ciągu jest prowadzona gospodarka leśna, polegająca np. na powiększaniu zasobów i upraw leśnych, pozyskiwaniu runa leśnego, gospodarowaniu zwierzyną.

Zgodnie z przepisami ustaw podatkowych sposób opodatkowania gruntów położonych pod liniami elektroenergetycznymi jest uzależniony od sklasyfikowania tych gruntów w ewidencji gruntów i budynków. W konsekwencji grunty takie mogą być obciążone podatkiem leśnym lub wielokrotnie wyższym podatkiem od nieruchomości.

Z tego powodu dokładne oszacowanie skutków regulacji w odniesieniu do przedsiębiorstw z uwzględnieniem powierzchni gruntów pod liniami elektroenergetycznymi i stawek podatków, przedstawiono następująco:

Powierzchnia gruntu pod liniami elektroenergetycznymi (ogólnie) na terenie PGL Lasów Państwowych (liczona wg szerokości pasa wycinki drzew obliczonego zgodnie z pkt. 23.3. PN-E-05100-1:1998).

		Podatek roczny za 1m ² [zł/m ²] - wg wartości na 2010r.			
Operatorzy	Powierzchnia gruntu pod liniami (pas wycinki)	Średni w kraju dla gruntów związanych z działalnością gospodarczą	Średni w kraju dla gruntów pozostałych	Minimalny w kraju dla gruntów pozostałych	Podatek leśny (płacony aktualnie przez Lasy Państwowe)
	[m ²]	0,70	0,30	0,19	0,003
Sieci Dystrybucyjnych	241 215 530	168 850 871,00 zł	72 364 659,00 zł	45 830 950,70 zł	723 646,59 zł
Sieci Przesyłowej	32 760 000	22 932 000,00 zł	9 828 000,00 zł	6 224 400,00 zł	98 280,00 zł
Razem	273 975 530	191 782 871,00 zł	82 192 659,00 zł	52 055 350,70 zł	821 926,59 zł

Ujednoczenie sposobu opodatkowania gruntów pod liniami elektroenergetycznymi wymagałoby ujednoczenia sposobu ich klasyfikacji w ewidencji gruntów i budynków.

Ponadto projektowana regulacja będzie w znaczny sposób przyczyniała się do ułatwienia prowadzenia inwestycji w rozbudowę przedmiotowych urządzeń. Przyczyni się to do lepszej absorpcji środków z funduszy strukturalnych UE przeznaczonych na rozwój infrastruktury.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy

Nie przewiduje się wpływu projektowanej regulacji na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Nie przewiduje się wpływu projektowanej regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

7. Skutki prawne związane z wejściem w życie regulacji

Wejście przedmiotowej ustawy w życie w znacznym stopniu przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa energetycznego państwa. Dzięki zaproponowanym w ustawie rozwiązaniom przedsiębiorcy będący właścicielami urządzeń, o których mowa w art. 49 Kodeksu cywilnego, będą mogli już nie tylko likwidować skutki awarii, ale także sprawnie im zapobiegać.